

Nieves Acedo del Barrio

Sakralno slikarstvo Williama Congdona i problem religijske umjetnosti modernizmom

William Congdon (Providence, 1912. - Milano, 1998.) bio je uspješan akcijski slikar ranog razdoblja Njujorške škole. Tijekom 1940. i 1950. godina dijelio je trgovca i iskustvo sa slikarima poput Jacksona Pollocka i Clifforda Stilla. Pregled njegova rada, ali i rada drugih umjetnika, poput njegova bliskog prijatelja Richarda Pousette-Darta, dio je recentne reinterpretacije povijesti Njujorške škole. Godine 1961. izdana je Congdonova knjiga *In My Disc of Gold*, s predgovorima Jacquesa Maritaina i Thomasa Mertona, u kojoj se autor, tada netom pokršten katolik, predstavlja kao kršćanski umjetnik i slikar sakralnih tema. Ova publikacija označuje početak duge faze njegova slikarstva koja se s umjetničkog stajališta smatrala neuspjehom. Ona se smješta između dvaju uspješnih razdoblja njegova stvaralaštva: prvoga, od 1948. do 1959., obilježenog snažnom egzistencijalnom krizom, te posljednjega, od 1979. do 1998., kada doseže dirljivu lirsku apstrakciju, u skladu sa svojim osobnim razvojem. Dvadeset godina (1959.-1979.) koje je Congdon posvetio „religijskoj“ umjetnosti bilo je plodno u slikarstvu i tekstovima (pisma, članci, predavanja itd.) i predstavlja svjedočanstvo njegova herkulovskog nastojanja da istraži sve mogućnosti suvremene religijske ikonografije. Poteškoće s kojima se Congdon susreo imale su, između ostalog, veze s neprikladnosti ekspresionističkog umjetničkoga iskustva, što je proizvod romantičarske tradicije, i zahtjevima religijske ikonografije i sakralnoga slikarstva. Ovaj članak osvrće se na Congdonovu poetiku tijekom toga razdoblja. Komentari Jacquesa Maritaina na Congdonov religijski opus pojašnjavaju mnoge stvari, između ostalog razliku između kontemplativne umjetnosti, svete umjetnosti i religijske umjetnosti. Takav poredak upotpunjuje Congdonovu ideju umjetnika kao svojevrsnog vizionara, posrednika, a koju pronalazi, primjerice, u Baudelaireu. Dvije glavne značajke religijske umjetnosti ističu se kao rezultat ove analize. Prva jest koncept transparentnosti, što se odnosi na posredujući karakter djela, a druga je važnost recepcije, što se odnosi na funkciju djela u sakralnom kontekstu. U posljednjem odjeljku istražuje se značaj navedenih misli o Congdonovu radu. Ovaj doprinos završava prijedlogom hipoteze prema kojoj pitanja koja proizlaze iz Congdonova pokušaja da se razvije kao „slikar u Crkvi“ potencijalno određuju problem koji nadilazi njegov rad i mogao bi se proširiti na opći prikaz razvoja i statusa „religijske“ umjetnosti u doba modernizma.